

Udskriftsdato: 21. december 2025

SKR nr 9985 af 18/11/2024 (Gældende)

Orientering om regler om brug af sociale tilbud, der ikke er godkendt af socialtilsynet (Til alle kommuner og socialtilsyn)

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Social- og Boligmin., j.nr. 2024-687

Orientering om regler om brug af sociale tilbud, der ikke er godkendt af socialtilsynet

(Til alle kommuner og socialtilsyn)

Social- og Boligministeriet finder anledning til at præcisere reglerne i servicelovens § 4, stk. 4, (lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024) og § 12, stk. 3, i barnets lov (lovbekendtgørelse nr. 890 af 19. juni 2024) om kommunernes mulighed for ved akut behov at anbringe børn og unge og at optage voksne i sociale tilbud, der ikke er godkendt af socialtilsynet.

Baggrunden for dette er, at ministeriet er blevet opmærksom på, at akut anbringelse af børn og unge og akut optagelse af voksne i sociale tilbud, der ikke er godkendt af socialtilsynet, i nogle situationer sker uden orientering af socialtilsynet, eller i længere tid end reglerne giver mulighed for, samt at der tilsyneladende er tale om en generel problemstilling.

Ministeriet finder det derfor nødvendigt at udsende dette brev til kommunerne og de fem socialtilsyn med orientering om de gældende regler, herunder kommunernes forpligtelser.

Reglerne

De fem socialtilsyn godkender og fører tilsyn med tilbud nævnt i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, (lovbekendtgørelse nr. 908 af 3. juli 2024).

Det helt klare udgangspunkt er, at voksne kun kan optages i botilbud, jf. § 4, stk. 1, i lov om socialtilsyn, der er godkendt af socialtilsynet, jf. § 5.

Dette er også udgangspunktet for anbringelse af børn og unge, men der kan her også være tale om anbringelsessteder, der er godkendt af den kommune, der træffer afgørelse om anbringelsen. Det er således den anbringende kommune, der godkender anbringelsesstedet, hvis anbringelse skal ske i en netværksplejefamilie efter § 43, stk. 1, nr. 4, jf. § 58, stk. 1, i barnets lov, eller på eget værelse mv., jf. § 43, stk. 1, nr. 5. jf. § 65, stk. 1, i barnets lov.

I alle tilfælde er det den kommune, der træffer afgørelse om valg af det konkrete tilbud, herunder anbringelsessted, der har ansvaret for at sikre, at det valgte tilbud er konkret egnet til borgeren, og at tilbuddet er godkendt enten af socialtilsynet eller af den anbringende kommune.

Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der har ansvaret for at sikre, at kommunen har de nødvendige sociale tilbud til rådighed for kommunens borgere, jf. servicelovens § 4, stk. 1, og § 12, stk. 1, i barnets lov. Det er dermed kommunalbestyrelsen, som altid har forsyningsansvaret for at sikre, at der er det nødvendige antal pladser i tilbud til målgrupperne efter serviceloven og barnets lov. Den enkelte kommune kan løfte forsyningsansvaret ved brug af egne tilbud eller ved at samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud. Forsyningsansvaret omfatter også, at der er pladser til rådighed f.eks. i tilfælde af, at der er behov for med meget kort varsel at finde et tilbud til en borger.

Det fremgår både af servicelovens § 4, stk. 3, og § 12, stk. 2, i barnets lov, at tilbud omfattende af krav om godkendelse, jf. § 4 i socialtilsynsloven, skal være godkendt af socialtilsynet for at kunne indgå i kommunens forsyning.

Servicelovens § 4, stk. 4, og § 12, stk. 3, i barnets lov handler om kommunernes anvendelse af ikke-godkendte tilbud i en midlertidig periode på 3 uger. Bestemmelserne kan kun anvendes, når der er et akut behov for at finde et tilbud til en borger, og der ikke kan findes et egnet godkendt tilbud.

I disse tilfælde skal socialtilsynet orienteres, og socialtilsynet kan kun i særlige tilfælde godkende anvendelsen i yderligere 3 uger ud over de første 3 uger, f.eks. hvis kommunen har oplyst, at der med sikkerhed bliver en ledig plads i et egnet, godkendt tilbud inden for 3 uger.

En optagelse eller anbringelse der sker akut, er en almindelig optagelse eller anbringelse, som skal opfylde alle gældende krav hertil, herunder at optagelsen eller anbringelsen som udgangspunkt kun må ske på et godkendt tilbud. Sådanne situationer er alene karakteriseret ved, at behovet for et tilbud er akut.

Hvis et barn eller en ung anbringes akut på et godkendt tilbud, eller en voksen optages akut i et godkendt tilbud, er der ikke pligt til særskilt at orientere socialtilsynet.

Kommunernes forpligtelser

Kommunerne er ansvarlige for at overholde den gældende lovgivning. Det omfatter også en forpligtelse til at sikre sig, at tilbud omfattet af krav om godkendelse, jf. § 4, stk. 1, i socialtilsynsloven, er godkendt af socialtilsynet, inden tilbuddene anvendes til børn, unge eller voksne.

Det bemærkes hertil, at først når et tilbud er godkendt af socialtilsynet, vil oplysninger om tilbuddet blive offentliggjort på Tilbudsportalen.

Kommunerne er forpligtede til at sikre sig, at et tilbud, som kommunen ønsker at anvende til en borger, er godkendt, hvis der er krav om dette, f.eks. ved søgning i Tilbudsportalen. Hvis der i en given situation er tvivl, om et tilbud er godkendt, må denne tvivl søges afklaret ved, at kommunen tager kontakt til socialtilsynet.

Hvis der er tale om en akut situation, og det ikke er muligt at finde et egnet, godkendt tilbud til borgeren, kan kommunen beslutte at benytte et tilbud, der ikke er godkendt, forudsat betingelserne i servicelovens § 4, stk. 4, eller § 12, stk. 3, i barnets lov overholdes. Det vil sige, at kommunen skal sikre sig, at socialtilsynet orienteres, og at anvendelsen af tilbuddet maksimalt sker for en periode på 3 uger, og kun undtagesvist, og efter godkendelse af socialtilsynet, i yderligere 3 uger.

Socialtilsynets kompetence

Socialtilsynet har ikke kompetence i forhold til den enkelte kommune, der træffer eller har truffet afgørelse om anbringelse eller optagelse i botilbud.

Socialtilsynet kan dog altid rette henvendelse til en konkret kommune og orientere om de gældende regler, såfremt socialtilsynet bliver bekendt med, at en kommune i strid med reglerne benytter et tilbud, der ikke er godkendt til anbringelse af børn eller unge eller optagelse af voksne, uden at socialtilsynet orienteres herom, herunder hvis kommunen benytter et tilbud i længere tid, end reglerne giver mulighed for.

Det samme gør sig gældende, hvis en kommune – uden at der er tale om en akut situation – anvender et sådant ikke-godkendt tilbud.

Det kommunale tilsyn i Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det fremgår af kommunestyrelseslovens § 48, stk. 1 (lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024).

Hvis socialtilsynet bliver bekendt med, at en kommune ikke overholder reglerne i servicelovens § 4, stk. 4, eller § 12, stk. 3, i barnets lov, kan socialtilsynet orientere det kommunale tilsyn i Ankestyrelsen om problemstillingen.

Social- og Boligministeriet, den 18. november 2024

ANITA HØRBY

KONTORCHEF

CENTER FOR JURA OG INTERNATIONALE OPGAVER